

Številka: 007-93/2024-2030-1

**Strategija Ministrstva za pravosodje
za boj proti goljufijam in korupciji**

**MINISTRICA
Andreja Katič**

Ljubljana, november 2024

Verzija 4.0

Tabela verzij:

Verzija	Datum	Opomba/sprememba poglavja
1.00	December 2022	
2.00	September 2024	Uskladitev Strategije in Akcijskega načrta s Strategijama OU in KO
3.00	Oktober 2024	Uskladitev s pripombami DKPČP
4.00	November 2024	Usklajevanje z notranjo revizijo

Seznam kratic:

Kratice	Pomen
AFCOS	Služba za usklajevanje (koordinacijo) boja proti goljufijam (ang. Anti-Fraud Coordination Service)
AP	Administrativno preverjanje
COCOF	Odbor, ustanovljen za usklajevanje skladov
COCOLAF	Svetovalni odbor za usklajevanje preprečevanja goljufij
DDV	Davek na dodano vrednost
EJT	Evropsko javno tožilstvo
EK	Evropska komisija
EKP	Evropska kohezijska politika
EU	Evropska unija
Eurojust	Agencija EU za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah
Europol	Agencija EU za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj
KL	Kontrolni list
KO	Koordinacijski organ
KPK	Komisija za preprečevanje korupcije
KZ	Kazenski zakonik
MKRR	Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj
MP	Ministrstvo za pravosodje
NOE	Notranja organizacijska enota
NOO	Načrt za okrevanje in odpornost
NUP	Navodila Organa upravljanja za izvajanje upravljalnih preverjanj in preverjanj opravljanja prenesenih nalog
OLAF	Evropski urad za boj proti goljufijam
OU	Organ upravljanja
PEKP	Program evropske kohezijske politike
PKS	Preverjanje na kraju samem
PT	Posredniško telo
RS	Republika Slovenija
UPRO	Uprava RS za probacijo
URSIKS	Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij
URSOO	Urad RS za okrevanje in odpornost
VSRS	Vrhovno sodišče RS
ZIntPK	Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije
ZJF	Zakon o javnih financah
ZJU	Zakon o javnih uslužbencih
ZKP	Zakon o kazenskem postopku
ZTP	Zakon o tajnih podatkih
ZZPri	Zakon o zaščiti prijaviteljev

Kazalo vsebine

1. UVOD	5
2. SPLOŠNO O STRATEGIJI MP	5
2.1. Opredelitev pojmov	5
2.2. Primeri slabosti sistema, ki so lahko znak goljufije	8
2.3. Okoliščine, ki vplivajo na goljufivo ravnanje posameznika	9
2.4. Okoliščine, ki vplivajo na razvoj korupcije	9
3. CILJI STRATEGIJE	10
3.1. Cilj 1: Krepitev etične kulture preprečevanja goljufij in korupcije	10
3.2. Cilj 2: Krepitev upravljanja s tveganji goljufij na področju izvajanja NOO in EKP in zagotavljanje učinkovitega sistema upravljanja in nadzora	14
3.3. Cilj 3: Krepitev mehanizmov za prijavo in poročanje sumov goljufij ter zaščito prijaviteljev	18
3.4. Cilj 4: Izboljšanje medsebojnega sodelovanja z organi pristojnimi za odkrivanje, preiskavo in pregon goljufij in korupcije	23
4. OBVLADOVANJE TVEGANJ ZA OBČUTLJIVA DELOVNA MESTA	25
4.1 Postopek izbora upravičencev/izvajalcev ukrepov ali zunanjih izvajalcev	25
4.2 Postopek izplačil sredstev upravičencem/izvajalcem ukrepov ali zunanjim izvajalcem	26
4.3 Določitev občutljivih delovnih mest	27
5. AKCIJSKI NAČRT	27
6. SPREMLJANJE, POROČANJE IN POSODABLJANJE STRATEGIJE MP	27
7. PRILOGE	28

1. UVOD

Ministrstvo za pravosodje (MP) je zavezano h krepitvi pravne, politične, etične in moralne kulture, ki temelji na **ničelni stopnji tolerance do goljufij in korupcije** z upoštevanjem načel integritete, objektivnosti in poštenosti. Pri izvajanju svojega poslanstva zastopa stališče ničelne tolerance do goljufije, nepravilnosti ali nepoštenosti.

Preprečevanje in pravočasno odkrivanje, odpravljanje goljufij in korupcij, zmanjševanje tveganj ter uporaba ustreznih pravnih sredstev v boju proti njim predstavlja del izvajanja učinkovitega nadzora nad porabo javnih in evropskih sredstev.

Celoten proces boja proti goljufijam in korupciji je sestavljen iz štirih faz: preprečevanje goljufij, odkrivanje goljufij, preiskovanje in pregon goljufij ter izterjave in sankcije.

Strategija Ministrstva za pravosodje za boj proti goljufijam in korupciji (Strategija MP) opredeljuje ukrepe za fazi preprečevanja in odkrivanja goljufij za vsa delovna področja MP, ne glede na njihov vir financiranja (sredstva integralnega proračuna, sredstva EKP, sredstva v okviru NOO, idr.). Za preiskovanje in pregon goljufij ter izterjave in sankcije so pristojne druge nacionalne institucije.

Namen Strategije MP je oblikovanje primerno visoke stopnje protikorupcijske kulture na osebni in na splošni ravni MP z realizacijo štirih posebnih ciljev ter spremljajočih ukrepov za doseg te ciljev. **Splošni cilj Strategije MP je vzpostavitev učinkovitega in uspešnega okvira za boj proti goljufijam.** Za uresničitev splošnega cilja Strategije MP so določeni **štirje posebni cilji**, ki so opisani v nadaljevanju. Ključna naloga Strategije MP je ozaveščanje in krepitev etičnih standardov, h katerim so zavezani vsi zaposleni MP s Kodeksom etike javnih uslužbencev v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti. Zaposleni MP pri svojem delu upoštevajo zakonodajo na tem področju, ki jasno opredeljuje dolžno etično ravnanje posameznika in organov, pri čemer pa je potrebno zagotoviti tudi njeno izvajanje.

Za uspešen in učinkovit boj proti goljufijam je potrebno tako dobro medsebojno sodelovanje MP in obeh organov v sestavi (UPRO in URSIKS) z vsemi pravosodnimi deležniki, kot tudi prizadevanje in sodelovanje vsakega posameznika. Prijaviteljem je potrebno zagotoviti čim bolj celovito pomoč in zaščito pred morebitnimi povračilnimi ukrepi.

2. SPLOŠNO O STRATEGIJI MP

2.1. Opredelitev pojmov

Nepravilnost pomeni vsako kršitev veljavnega prava Unije ali nacionalnega prava, ki je posledica delovanja ali opustitve s strani poslovnega subjekta, ki škoduje ali bi škodovala proračunu Unije zaradi neupravičenih izdatkov v breme tega proračuna¹. Iz navedenega izhaja, da nepravilnost ni zgolj tista, ki se jo ugotovi v fazi, ko so neupravičeni izdatki že bremenili proračun Unije, temveč tudi tisti primeri ugotovljenih nepravilnosti, ki sicer v času njihovega odkritja še ne bremenijo proračuna Unije.

¹ 2 (31), člen Uredbe 2021/1060/EU.

Nepravilnost je lahko posledica nenamernih napak, ki jih naredijo prejemniki sredstev ali organi, ki izplačujejo sredstva. Če je ravnanje namerno, z namenom osebnega okoriščenja ali oškodovanja drugih, velja za goljufijo².

Nepravilnosti so lahko posamezne ali sistemske.

- **Posamezna nepravilnost** je enkratna napaka, ki je neodvisna od drugih ugotovljenih napak ali pomanjkljivosti v sistemu.
- **Resna pomanjkljivost** pomeni pomanjkljivost v uspešnem delovanju sistema upravljanja in nadzora, pri katerem so potrebne bistvene izboljšave³.
- **Sistemska nepravilnost** pomeni vsako nepravilnost, ki se lahko ponavlja in ima visoko verjetnost pojava v podobnih vrstah ukrepov ter je posledica resne pomanjkljivosti v uspešnosti delovanja sistemov upravljanja in nadzora, vključno z neuspešno vzpostavitvijo ustreznih postopkov in pravil za posamezne sklade⁴.

Goljufija, ki škodi finančnim interesom Unije, pomeni⁵:

- a) glede odhodkov, ki niso povezani z javnim naročanjem, vsako dejanje ali opustitev dejanja v zvezi z:
 - uporabo ali predložitvijo lažnih, nepravilnih ali nepopolnih izjav ali dokumentov, kar ima za posledico poneverbo ali nezakonito zadrževanje sredstev iz proračuna Unije ali proračunov, ki jih upravlja Unija ali se upravljajo v njenem imenu;
 - nerazkritjem informacij ob kršitvi specifične obveznosti, z enakim učinkom, ali
 - napačno uporabo sredstev za namene, ki so drugačni od namenov, za katere so bila sredstva prvotno odobrena;
- b) glede odhodkov, povezanih z javnim naročanjem, vsaj takrat, ko je dejanje storjeno ali opuščeno, da bi storilec ali druga oseba pridobila protipravno premoženjsko korist in s tem škodovala finančnim interesom Unije, vsako dejanje ali opustitev dejanja v zvezi z:
 - uporabo ali predložitvijo lažnih, nepravilnih ali nepopolnih izjav ali dokumentov, kar ima za posledico poneverbo ali nezakonito zadrževanje sredstev iz proračuna Unije ali proračunov, ki jih upravlja Unija ali se upravljajo v njenem imenu;
 - nerazkritjem informacij ob kršitvi specifične obveznosti, z enakim učinkom, ali
 - napačno uporabo sredstev za namene, ki so drugačni od namenov, za katere so bila sredstva prvotno odobrena, pri čemer to škodi finančnim interesom Unije;
- c) glede prihodkov, ki niso prihodki od lastnih sredstev iz naslova DDV iz točke (d), vsako dejanje ali opustitev dejanja v zvezi z:
 - uporabo ali predložitvijo lažnih, nepravilnih ali nepopolnih izjav ali dokumentov, ki ima za posledico nezakonito zmanjšanje sredstev iz proračuna Unije ali proračunov, ki jih upravlja Unija ali se upravljajo v njenem imenu;
 - nerazkritjem informacij ob kršitvi specifične obveznosti, z enakim učinkom ali
 - zlorabo zakonito pridobljene koristi, z enakim učinkom;

² https://anti-fraud.ec.europa.eu/olaf-and-you/report-fraud_sl

³ Več v 2 (32). člen Uredbe 2021/1060/EU.

⁴ 2 (33). člen Uredbe 2021/1060/EU.

⁵ Glej drugi odstavek 3. člena Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198 z dne 28. 7. 2017, str. 29).

- d) glede prihodkov od lastnih sredstev iz naslova DDV vsako dejanje ali opustitev dejanja v okviru čezmejnih sistemov goljufij v zvezi z:
- uporabo ali predložitvijo lažnih, nepravilnih ali nepopolnih izjav ali dokumentov, povezanih z DDV, kar ima za posledico zmanjšanje sredstev v proračunu Unije;
 - ne razkritjem informacij, povezanih z DDV, ob kršitvi specifične obveznosti, z enakim učinkom ali
 - predložitvijo pravih izjav, povezanih z DDV, z namenom goljufivega prikrivanja neplačevanja ali neupravičene pridobitve pravice do vračila DDV.

Kaznivo dejanje **goljufije na škodo EU** je na nacionalni ravni opredeljeno v 229. členu Kazenskega zakonika (KZ)⁶. Goljufija in poslovna goljufija sta kot kaznivi dejanji opredeljeni v 211. in 228. členu KZ.

Sum goljufije pomeni nepravilnost, zaradi katere se lahko sproži upravni in/ali sodni postopek na nacionalni ravni, da se ugotovi, ali je bilo dejanje namerno in zlasti ali je šlo za goljufijo⁷.

Prva upravna ali sodna ugotovitev pomeni prvo pisno oceno pristojnega upravnega ali sodnega organa, ki na podlagi določenih dejstev ugotavlja obstoj nepravilnosti, ne glede na možnost, da je lahko ta ugotovitev pozneje spremenjena ali umaknjena zaradi poteka upravnega ali sodnega postopka⁸.

Goljufija velja za ugotovljeno, ko pristojni organ sprejme dokončno odločitev (sodno ali upravno) in ugotovi prisotnost namernega dejanja.

Korupcija pomeni vsako zlorabo pooblastil s strani javnega uradnika v zasebno korist, ki škoduje finančnim interesom EU in RS. Koruptivna plačila omogočajo številne druge vrste goljufij, kot so napačni računi, navidezni odhodki ali neizpolnjevanje pogodbenih določil. Najpogostejša oblika korupcije so koruptivna plačila ali druge koristi, pri čemer prejemnik (pasivna korupcija) sprejme podkupnino od dajalca (aktivna korupcija) v zameno za uslugo.

Korupcija je na nacionalni ravni opredeljena kot vsaka kršitev dolžnega ravnanja uradnih in odgovornih oseb v javnem ali zasebnem sektorju, kot tudi ravnanje oseb, ki so pobudniki kršitev, ali oseb, ki se s kršitvijo lahko okoristijo, zaradi neposredno ali posredno obljubljenih, ponujenih ali dane oziroma zahtevane, sprejete ali pričakovane koristi zase ali za drugega⁹.

Dvojno financiranje pomeni uporabo prevare, da se projekt večkrat financira s strani različnih financerjev, ki ne vedo za prispevke drugih. Dvojno uveljavljanje stroškov in izdatkov, ki so že bili povrnjeni iz katerega koli drugega vira (iz drugih programov Unije ali nacionalnih programov ter iz drugih programskih obdobjih za različne vrste izdatkov), ni dovoljeno.

Nasprotje interesov je nepravilnost, ki vpliva na proračun EU in je lahko povezana z goljufivimi dejavnostmi. Nasprotje interesov obstaja, kadar je ogroženo nepristransko in objektivno izvajanje nalog oseb in nacionalnih organov na vseh ravneh, ki sodelujejo pri izvrševanju proračuna EU, zaradi družinskih, čustvenih, političnih ali narodnostnih razlogov, gospodarskega interesa ali kakršnega koli drugega neposrednega ali posrednega osebnega

⁶ Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, s spremembami).

⁷ 2 (a). člen Delegirane Uredbe št. 2015/1970/EU.

⁸ 2 (b). člen Delegirane Uredbe št. 2015/1970/EU.

⁹ 4 (1.). člen ZIntPK.

interesa. Kadar se ugotovi obstoj zaznanega ali dejanskega nasprotja interesov, mora MP zagotoviti, da zadevni uradnik preneha z vsemi dejavnostmi, povezanimi z zadevo¹⁰.

Na nacionalni ravni je nasprotje interesov opredeljeno kot okoliščine, v katerih zasebni interes uradne osebe ali osebe, ki jo subjekt javnega sektorja imenuje kot zunanjšega člana komisije, sveta, delovnih skupin ali drugega primerljivega telesa, vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog¹¹.

Integriteta je pričakovano delovanje in odgovornost posameznikov in organizacij pri preprečevanju in odpravljanju tveganj, da bi bila oblast, funkcija, pooblastilo ali druga pristojnost za odločanje uporabljena v nasprotju z zakonom, pravno dopustnimi cilji in etičnimi kodeksi¹².

2.2. Primeri slabosti sistema, ki so lahko znak goljufije

Identificiramo lahko več primerov slabosti sistema, ki so lahko znak goljufije in/ali korupcije:

- Pomanjkanje usposabljanj o prepoznavanju opozorilnih kazalnikov goljufije¹³ za zaposlene na vseh ravneh koordiniranja in izvajanja (lahko se spregledajo napačni, netočni ali nepopolni dokumenti, kot so računi, potrdila o opravljenem delu, davčna potrdila, računovodski izkazi, tehnični dokumenti itd.).
- Pomanjkanje posebnih preverjanj (preverjanje nasprotja interesov na vseh ravneh izvajanja operacij): ali ima oseba, ki sodeluje pri postopku odločanja, osebni ali gospodarski interes pri sprejetju potrebne odločitve (na primer v situaciji, ko so uslužbenci namerno nepošteno naklonjeni določenemu upravičencu, s čimer kršijo veljavne predpise in postopke ter omogočijo upravičencu, da prejme finančna sredstva, do katerih ni upravičen, saj ne izpolnjuje pravnih meril oz. pogojev za dodelitev finančnih sredstev).
- Pomanjkanje posebnih preverjanj (npr. dvojno financiranje).
- Odsotnost uporabe ali premajhna uporaba orodij za vrednotenje tveganj (npr. Arachne¹⁴) in nacionalnih podatkovnih zbirk, informacijskih sistemov ter drugih orodij za podatkovno rudarjenje (kot npr. Ajpes, Erar, e-MA2, MFERAC, JODP¹⁵, OPSI¹⁶, EBONITETE ipd.).
- Prepoznavanje opozorilnih znakov izboljšuje ozaveščenost o goljufijah, krepi sistem upravljanja in nadzora in pripomore k učinkovitejšemu preprečevanju in odkrivanju goljufij.
- Mehanizem prijave in poročanja odkritih sumov goljufij ali korupcije ni (ustrezno) vzpostavljen.

¹⁰ Več v 61. členu Finančne uredbe 2018/1046/EU.

¹¹ Več v 61. členu Finančne uredbe 2018/1046/EU.

¹² 4 (3.). člen ZIntPK.

¹³ Opozorilni znak goljufije ali kazalnik goljufije, korupcije (ang. »red flags«). Gre za elemente, ki so po naravi nenavadni ali odstopajo od običajne prakse in lahko kažejo na goljufivo dejavnost. Obstoj opozorilnih znakov še ne pomeni, da so bile goljufije resnično storjene, ampak opozarja, da je treba nekemu področju nameniti posebno pozornost, se takoj odzvati in preveriti, da se morebitni sumi goljufije izključijo ali potrdijo.

¹⁴ Program Arachne je orodje za oceno tveganja, ki ga je razvila Evropska komisija in je namenjen vzpostavitvi celovite in popolne zbirke podatkov o projektih ter obogatitvi podatkov z javno dostopnimi informacijami, da bi na podlagi nabora kazalnikov tveganja lahko opredelili projekte, upravičence, naročila in izvajalce, ki bi lahko bili izpostavljeni tveganju goljufije, nasprotju interesov in nepravilnostim. Več informacij je na voljo na naslovu: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&intPagelId=3587&langId=en>. Uporabniški priročnik ARACHNE je dostopen na naslovu: https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/operativni-programi/arachne-client-user-manual_2-0-0-sl.pdf. MP bo v okviru izvajanja preverjanj v sistemu EKP in NOO to orodje uporabil pri preverjanju JN..

¹⁵ JODP – aplikacija Javna objava dodeljenih državnih pomoči, <https://jodp.mf.gov.si/Domov>

¹⁶ OPSI – Portal odprti podatki Slovenije, <https://podatki.gov.si/dataset/proracun-republike-slovenije>.

- Ohlapen notranji nadzor, omejevanje ali ukinitve obstoječega notranjega nadzora s strani vodstva.

2.3. Okoliščine, ki vplivajo na goljufivo ravnanje posameznika

Korupcija najpogosteje nastane zaradi pohlepa po ugledu ali denarju, nečimrnosti, nevednosti, pomanjkanja integritete, pretirane uslužnosti. Hkrati pa je lahko korupcija tudi posledica sistemske nepravilnosti ali grožnje ki posameznikom ne omogoča enakopravnega dostopa do dobrin, storitev in pravic, zaradi česar se ti zatečejo h korupciji. Najpogosteje so koruptivna ravnanja storjena namenoma oziroma naklepno in torej ne gre za napako ali malomarnost.¹⁷

Pri opredeljevanju tveganj morebitnih goljufov je treba na podlagi strokovno kritične presoje (poklicne nezaupljivosti), upoštevati zlasti naslednje tri elemente (t. i. »trikotnik goljufovije«), ki vplivajo na goljufivo ravnanje posameznika:

- **priložnost:** čeprav ima oseba motiv, mora imeti tudi priložnost. Priložnost lahko dajo npr. ohlapni sistemi notranjega nadzora; vodstvo, ki omejuje ali ukine obstoječi nadzor; nadzor se sploh ne izvaja. Verjetnost, da goljufovija ne bo odkrita, je za goljufo temeljnega pomena;
- **racionalizacija:** goljufova oseba racionalno utemelji/sama pred sabo opraviči svoja dejanja (npr. ta denar si zaslužim, to mi dolgujejo, ker nisem napredoval, pa bi moral; denar sem si samo sposodil in ga bom vrnil; tudi drugi sodelavci to počnejo; vodstvo ni zgled ipd);
- **finančni pritisk, pobuda, motiv:** dejavnik potrebe ali pohlepa. Pohlep je za goljufo pogosto močan motiv. Pritiski lahko izhajajo iz osebnih finančnih težav, osebnih slabosti (različne odvisnosti npr. od iger na srečo, droge), težave s hierarhijo na delovnem mestu ipd).

Za preprečevanje goljufov je ključna prekinitve trikotnika goljufovije.

2.4. Okoliščine, ki vplivajo na razvoj korupcije

Konkretne okoliščine, ki prispevajo k nastanku korupcije lahko razdelimo po naslednjih točkah:

- pomanjkljivo ali sploh neobstoječe, nejasno ali premalo uveljavljeno upravljanje in **vodenje organizacij in postopkov**,
- netransparentno delovanje,
- pomanjkanje **nadzora** nad izvajanjem nalog in porabo finančnih sredstev,
- pomanjkanje ustreznih **etičnih standardov** in pravil vedenja,
- pomanjkanje ustreznih **izobraževanj** in usposabljanj zaposlenih o načinu izvajanja njihovih nalog, o etiki ter integriteti,
- nedosledno ali nepravilno **kaznovanje** kršitev pravil v družbi, organizaciji, podjetju ali drugem subjektu,
- slab **pretok informacij**,

¹⁷ <https://www.kpk-rs.si/delo-komisije/prijava-korupcije/kaj-je-korupcija/>

- zloraba **svobode odločanja** (diskrecijske pravice) zaposlenih, bodisi zato, da omogočijo neko korist sebi ali drugemu, bodisi zato, ker zaradi tesnega poznanstva z osebami pri svojem odločanju niso več nepristranski.¹⁸

3. CILJI STRATEGIJE

Splošni cilj:

Splošni cilj Strategije MP je vzpostavitev učinkovitega in uspešnega okvira za boj proti goljufijam pri vseh deležnikih in na vseh nivojih.

Posebni cilji:

Uresničitev splošnega strateškega cilja bo dosežena z uresnitvijo štirih posebnih ciljev:

Cilj 1: Krepitev etične kulture preprečevanja goljufij in korupcije.

Cilj 2: Krepitev upravljanja s tveganji goljufij na področju izvajanja NOO in EKP in zagotavljanje učinkovitega sistema upravljanja in nadzora .

Cilj 3: Krepitev mehanizmov za prijavo in poročanje sumov goljufij ter zaščito prijaviteljev.

Cilj 4: Izboljšanje medsebojnega sodelovanja z organi, pristojnimi za odkrivanje, preiskavo in pregon goljufij ter korupcije.

Pod vsakim opisom posebnega cilja je opisano trenutno stanje, ugotovitve in ukrepi, ki so potrebni za doseg posameznega cilja.

3.1. Cilj 1: Krepitev etične kulture preprečevanja goljufij in korupcije

Organizacija z integriteto je organizacija, ki ima zaposlene ljudi z integriteto in deluje skladno z etičnimi normami, zapisanimi v etičnih kodeksih organizacije in veljavnim pravom in ki s svojim zgledom in ravnanjem pridobi zaupanje in spoštovanje zaposlenih, partnerjev oziroma strank in javnosti. Integriteta skupaj s transparentnostjo in odgovornostjo deluje kot močan obrambni mehanizem proti vsem oblikam neetičnega in neželenega ravnanja, preprečuje korupcijo in odpravlja korupcijska tveganja.

Slovenska zakonodaja, predpisi, kolektivna pogodba, pravilniki in notranji akti MKRR, URSOO in MP ter pogodbe o zaposlitvi izrecno opredeljujejo dolžnost etičnega ravnanja funkcionarjev in javnih uslužbencev ter zagotavljajo ustrezen pravno formalni okvir za spodbujanje in gojenje etične kulture preprečevanja goljufij in korupcije. V skladu z **Zakonom o javnih uslužbencih (ZJU)** so obveznosti javnih uslužbencev opredeljene tako, da je predvsem poudarjena zakonitost, strokovnost, odgovornost, etičnost, pravilnost in smotrnost dela javnega uslužbenca, pri čemer se lahko na tem mestu izpostavi načelo častnega ravnanja, v skladu s katerim javni uslužbenec pri izvrševanju javnih nalog ravna častno v skladu s pravili poklicne etike.

¹⁸ <https://www.kpk-rs.si/delo-komisije/prijava-korupcije/kaj-je-korupcija/>

Javni uslužbenci morajo svoje delo opravljati skladno s **Kodeksom ravnanja javnih uslužbencev**¹⁹, ki ga je leta 2001 sprejela Vlada RS ter **Kodeksom etike javnih uslužbencev**²⁰ v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti. Vlada RS je leta 2015 sprejela tudi **Etični kodeks funkcionark in funkcionarjev** v Vladi RS in ministrstvih, ki vsebuje standarde ravnanja in vodila etičnosti funkcionarjev. Namen tovrstnih kodeksov je opredeliti načela opravljanja javnih nalog, po katerih se morajo ravnati javni uslužbenci in funkcionarji, hkrati pa so ti kodeksi namenjeni seznanitvi javnosti z ravnanjem, ki ga ima pravico pričakovati od javnih uslužbencev in funkcionarjev.

Vsi javni uslužbenci na MP se ob sklenitvi delovnega razmerja in podpisu pogodbe o zaposlitvi zavežejo, da se bodo v roku 15 dni po nastopu dela seznanili s Kodeksom ravnanja javnih uslužbencev in Kodeksom etike javnih uslužbencev, ki med drugim opredeljuje tudi prijavo nezakonitega ravnanja, nasprotja interesov, nezdružljivost interesov, darila, neprimerne ponudbe in zlorabo uradnega položaja ipd.

Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK) z namenom krepitve delovanja pravne države določa ukrepe in metode za krepitev integritete in transparentnosti ter za preprečevanje korupcije in preprečevanje in odpravljanje nasprotja interesov. ZIntPK integriteto določa kot enega izmed temeljnih dejavnikov pravne države in jo v 4. členu opredeli kot pričakovano delovanje ter odgovornost posameznikov in organizacij pri preprečevanju in odpravljanju tveganj, da bi bila oblast, funkcija, pooblastilo ali druga pristojnost za odločanje uporabljena v nasprotju z zakonom, pravno dopustnimi cilji in etičnimi kodeksi. Zakon med drugim nalaga tudi uporabo protikorupcijske klavzule v pogodbah s področja javnih naročil; poročanje premoženjskega stanja zavezancev, med drugim tudi javnih uslužbencev, ki izvajajo javna naročila, ter da so organi, ki so zavezanci za javno naročanje dolžni pred sklenitvijo pogodb o nabavi blaga ali storitev od ponudnika pridobiti Izjavo o njegovi lastniški strukturi, na podlagi katere preverijo, ali pri sklepanju, izvajanju ali nadzoru pogodbe sodelujejo osebe, ki so v nasprotju interesov oziroma ali se pogodba sklepa z osebo, za katero veljajo omejitve poslovanja.

Komisija za preprečevanje korupcije (KPK) za boljše razumevanje zakonskih določb na svoji spletni strani zavezancem in širši javnosti podaja celostna, natančna, s praktičnimi primeri podprta sistemska pojasnila institutov ZIntPK (integriteta, korupcija, nasprotje interesov, darila, lobiranje, nezdružljivost funkcij, omejitve poslovanja, premoženjsko stanje, protikorupcijska klavzula, izjava o lastniški strukturi)²¹.

Skladno z določili **Zakona o javnih financah (ZJF)** je predstojnik neposrednega proračunskega uporabnika odgovoren za vzpostavitev in delovanje ustreznega sistema notranjega revidiranja. Notranje revidiranje zagotavlja neodvisno preverjanje sistemov finančnega poslovanja (menedžmenta) in kontrol ter svetovanje poslovodstvu za izboljšanje njihove učinkovitosti. Naloge notranje revizijske službe so med drugim tudi prepoznavanje goljufij in sumov goljufij. Notranje revizijska služba deluje po revizijskih standardih, kar je zagotovilo, da se v notranji organizaciji izvajajo notranje kontrole in nadzor. Na MP naloge notranjega revidiranja opravlja Služba za notranjo revizijo. Na podlagi ZJF je Ministrstvo za finance, Urad RS za nadzor proračuna, novembra 2004 sprejelo **Usmeritve za notranje kontrole**, ki določajo, da mora predstojnik ali poslovodni organ proračunskega uporabnika

¹⁹ <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=DRUG1022>

²⁰ <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MJU/Uradni-svet/Kodeks-Etike-s-pojasnili-11.4.2011.pdf>

²¹ <https://www.kpk-rs.si/za-zavezance/sistemska-pojasnila/>

določiti strategijo za upravljanje s tveganji, ki jo vključi med ostale strategije za doseganje ciljev. Na MP smo v ta namen sprejeli Navodilo o upravljanju s tveganji v Ministrstvu za pravosodje in Upravi RS za probacijo, Register tveganj in Načrt integritete. Usmeritve za notranje kontrole določajo tudi, da morajo predstojniki oz. poslovodni organi proračunskega uporabnika izdelati postopke za preprečevanje, odkrivanje in obravnavo sumov goljufij in nepravilnosti, s katerimi morajo biti seznanjeni vsi zaposleni v okviru proračunskega uporabnika in po potrebi tudi izven, To naslavljata Strategija MP in Akcijski načrt. Ob tem je MP sprejelo tudi Izjavo Ministrstva za pravosodje o politiki boja proti goljufijam in korupciji, s katero se MP zavezuje, da bo aktivno pristopil k preprečevanju, odkrivanju in obravnavi vsakega suma goljufije, ki bi lahko škodoval nacionalnemu ali evropskemu proračunu.

Za obvladovanje tveganj pri poslovanju poleg **Registra tveganj in Načrta integritete** MP ob pripravi zaključnega računa sprejme tudi **Izjavo o oceni notranjega nadzora javnih financ**, kjer oceni ustreznost vzpostavljenega sistema notranjega nadzora, ki vključuje kontrolno okolje, oceno tveganja, notranje kontrole, pretok informacij in notranje revidiranje ter navede najpomembnejše ukrepe za izboljšanje sistema, ki jih je izvedel v preteklem letu in ukrepe, ki jih namerava izvesti v tekočem letu.

ZIntPK zavezuje vse državne organe k oblikovanju in sprejetju **Načrta integritete**, o katerem se obvesti Komisijo za preprečevanje korupcije (KPK). Načrt integritete je orodje za obvladovanje korupcijskih tveganj in tveganj za kršitve integritete. Zakon nalaga tudi uporabo **protikorupcijske klavzule v pogodbah** s področja javnih naročil ter poročanje o premoženjskem stanju javnih uslužbencev, ki izvajajo javna naročila. Zakon tudi nalaga, da mora organ pred sklenitvijo pogodbe v vrednosti nad 10.000 eurov brez DDV od ponudnika zaradi zagotovitve transparentnosti posla in preprečitve korupcijskih tveganj pridobiti izjavo oziroma podatke o udeležbi fizičnih in pravnih oseb v lastništvu ponudnika, vključno z udeležbo tihih družbenikov, ter o gospodarskih subjektih, za katere se glede na določbe zakona, ki ureja gospodarske družbe, šteje, da so povezane družbe s ponudnikom (t. i. **Izjava o lastniški strukturi**).

Goljufija, poslovna goljufija in **goljufija na škodo EU in RS** so opredeljene v **KZ**. Poleg navedenih kaznivih dejanj opredeljuje kazniva dejanja zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva, zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic, oškodovanje javnih sredstev, nevestno delo v službi, ponareditev ali uničenje uradne listine, knjige, spisa ali arhivskega gradiva, izdajo tajnih listin, jemanje podkupnine, dajanje podkupnine in sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje, kar velja tudi za področje izvajanja EKP in NOO, ki predstavljata del javnih sredstev.

Zakon o kazenskem postopku (ZKP) v 145. členu določa, da so vsi državni organi in organizacije z javnimi pooblastili dolžni naznaniti kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, če so o njih obveščeni, ali če kako drugače zvedo zanje. V 146. členu pa določa, da lahko vsakdo naznani kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, obenem z ovadbo pa navede dokaze, ne glede na morebitne oblike tajnosti.

Zakon o zaščiti prijaviteljev (ZZPri), ki je stopil v veljavo februarja 2023, celovito in sistematično ureja področje prijav kršitev, zaznanih v delovnem okolju, in zaščito prijaviteljev pred povračilnimi ukrepi. S tem zakonom se je v slovenski pravni red prenesla evropska

direktiva o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije²², katere namen je, z vzpostavitvijo učinkovitih, zaupnih in varnih kanalov za prijavo ter ukrepov za zaščito pred povračilnimi ukrepi, vzpodbuditi prijavitelje k prijavi ter javnemu razkritju nepravilnosti in kršitev, s tem pa zmanjšanje resne škode za javni interes. V skladu z ZZPri je bil na MP sprejet notranji akt »Navodilo o vzpostavitvi notranje poti za prijavo nepravilnosti na Ministrstvu za pravosodje«.

Zakon o tajnih podatkih (ZTP) ureja skupne osnove enotnega sistema določanja, varovanja in dostopa do tajnih podatkov z delovnega področja državnih organov Republike Slovenije. Zakon določa tudi, da imajo vse osebe zaposlene v državnih organih dostop do tajnih podatkov stopnje INTERNO. Zakon vzpostavlja tudi sistem postopkov in ukrepov varovanja tajnih podatkov, ki ustreza določeni stopnji tajnosti in onemogoča njihovo razkritje nepoklicanim osebam. Osebe glede na dovoljen dostop do podatkov po opravljenem usposabljanju podpišejo izjavo.

Ugotovitve:

Kulturo preprečevanja goljufij, ki je ključna za odvratanje morebitnih goljufov in njihovih namer, saj prispeva k večji zavezanosti in osveščenosti osebja k boju proti goljufijam, je treba dnevno izboljševati. Vodstvo MP si zato prizadeva doseči najvišje etične standarde – ničelne tolerance do goljufij ter s svojim zgledom in krepitvijo zavedanja o vlogi vodenja prispevati k trajnostni etični zavesti ter seznanja zaposlene z novimi ukrepi, navodili in pravili na področju boja proti goljufijam in korupciji.

Zaposleni so seznanjeni s postopki za preprečevanje, odkrivanje in obravnavo sumov goljufij, vendar je treba znanje periodično obnavljati, prav tako pa poskrbeti, da uslužbenci ne dvomijo v uspešnost organov pregona, da se ne bojijo povračilnih ukrepov nadrejenih in upravičencev, pritiskov javnosti itd. Veljavni predpisi predstavljajo ustrezen pravni okvir. Načrtovanje in izvedba ukrepov z doseganjem kazalnikov pa predstavljajo strateški pristop MP k uresničevanju pravnega okvirja.

Ukrepi:

1. Posodobitev Strategije MP za boj proti goljufijam korupciji in akcijskega načrta za leto 2024.
2. Imenovanje nove delovne skupine za pripravo posodobitve Načrta integritete, posodobitev Načrta integritete MP in spremljanje njegovega izvajanja
3. Pregled Registra tveganj, ki se po potrebi posodobi z upoštevanjem dejavnikov tveganja goljufij.
4. Priprava poročila o obvladovanju tveganj na MP.
5. Posodobitev izjave »Izjava Ministrstva za pravosodje o politiki boja proti goljufijam in korupciji«.
6. Strokovno usposabljanje zaposlenih na področju preprečevanja, odkrivanja in poročanja sumov goljufij in korupcije; s področja etike in poklicne integritete; zaščite prijaviteljev ipd.
7. Preverjanje izvajanja ukrepov, izpolnjevanje navodil, izvajanje postopkov z notranjim revidiranjem.

²² Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta št. 2019/1937/EU z dne 23.10.2019.

8. Obveščanje zaposlenih o poročanih ugotovljenih goljufijah in korupciji z delovnega področja organa na škodo proračuna EU prijavljenih na OLAF.
9. Priprava in objava Izjave o oceni notranjega nadzora javnih financ, ki bo objektivno odražala dejansko stanje.

Priloge: Akcijski načrt v prilogi vsebuje ukrepe, določene stopnje tveganja za doseg Cilja 1. ter opredeljene kazalnike posameznih ukrepov Cilja 1.

3.2. Cilj 2: Krepitev upravljanja s tveganji goljufij na področju izvajanja NOO in EKP in zagotavljanje učinkovitega sistema upravljanja in nadzora

NOO

Države članice morajo skladno z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57 z dne 18. 2. 2021, str. 17 (v nadaljnjem besedilu: Uredba (EU) 2021/241) sprejeti ustrezne ukrepe za zaščito finančnih interesov Unije in za zagotovitev, da je uporaba sredstev v zvezi z ukrepi, ki jih podpira mehanizem, skladna z veljavnim pravom Unije in nacionalnim pravom.

Obveznost držav članic je, da:

- redno preverjajo ali je bilo zagotovljeno financiranje pravilno uporabljeno v skladu z vsemi veljavnimi pravili in ali se je vsak ukrep za izvajanje reform in naložbenih projektov v okviru NOO pravilno izvajal v skladu z vsemi veljavnimi pravili, zlasti v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in odpravljanjem goljufij, korupcije in nasprotij interesov;
- sprejmejo ustrezne ukrepe za preprečevanje, odkrivanje in odpravo goljufij, korupcije in nasprotij interesov, kot je opredeljeno v drugem in tretjem odstavku 61. člena Uredbe (EU, Euratom)²³, ki škodijo finančnim interesom Unije, ter sprejmejo pravne ukrepe za izterjavo nepravilno dodeljenih sredstev, vključno v zvezi z vsemi ukrepi za izvajanje reform in naložbenih projektov v okviru NOO.

V skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe (EU) o Mehanizmu za okrevanje in odpornost (Uradni list RS, št. 167/21, v nadaljnjem besedilu: Uredba o izvajanju NOO) morajo vsi udeleženci izvajanja NOO vzpostaviti sistem notranjih kontrol s poudarkom na preprečevanju, odkrivanju in odpravljanju nepravilnosti ter zaznavanju sumov goljufij in korupcije.

Koordinacijski organ (KO), ki je v Republiki Sloveniji pristojen za vzpostavitev sistema izvajanja NOO, tj. Urad Republike Slovenije za okrevanje in odpornost (URSOO), je decembra 2021 sprejel Strategijo koordinacijskega organa Mehanizma za okrevanje in odpornost (št. 546-37/2021-1621/2 z dne 30. 12. 2021 (Strategija KO). MP ima v skladu z Uredbo o izvajanju NOO položaj nosilnega organa in je zato prav tako dolžan vzpostaviti sistem za zaznavanje sumov goljufij in korupcije.

²³ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193 z dne 30. 7. 2018, str. 1), nazadnje spremenjeni z Delegiranim sklepom Komisije (EU, Euratom) 2021/135 z dne 12. novembra 2020 o dopolnitvi Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta s podrobnimi pogoji za izračun dejanske stopnje rezervacij skupnega sklada za rezervacije (UL L 42 z dne 5. 2. 2021, str. 9)

V RS je okvir za izvajanje nalog na področju izvajanja NOO urejen z evropskimi in nacionalnimi pravnimi podlagami ter drugi dokumenti²⁴:

- Uredbo o NOO,
- Smernicami za določitev načina financiranja iz sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost,
- Priročnikom o načinu financiranja iz sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost,
- Priročnikom o načinu izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost,
- Smernicami za določitev načina izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost
- Informacijskima sistemoma MFERAC in Program dela.

Strategija MP tako povzema Strategijo KO, ki poudarja, da imata goljufija in korupcija ne le negativen vpliv na učinkovitost in uspešnost izvajanja NOO, temveč povzročata tudi finančne izgube, škodita ugledu in zmanjšujeta zaupanje državljanov v upravljanje z evropskimi sredstvi. In prav zaradi tega je izjemno pomemben učinkovit nacionalni nadzor, ki ga moramo izboljšati in okrepiti na vseh ravneh izvajanja NOO, in sicer v smeri hitrejšega in učinkovitejšega odkrivanja napak, nepravilnosti in goljufij.

Strategija MP smiselno povzema tudi smernice EK oziroma OLAF, ki govorijo o nacionalnih strategijah za boj proti goljufijam in oceni tveganja goljufij ter učinkovitih in sorazmernih ukrepih za preprečevanje goljufij.

EKP

Okvir za izvajanje evropske kohezijske politike 2021–2027 je urejen z evropskimi in nacionalnimi pravnimi podlagami²⁵. Podrobno izvajanje nalog EKP, ki zajema načrtovanje, odločanje o podpori, spremljanje, poročanje, vrednotenje in preverjanje izvajanja, je na nacionalni ravni urejeno v Uredbi EKP, Opisu sistema upravljanja in nadzora²⁶, področnih navodilih OU²⁷ ter z informacijskima sistemoma OU e-MA2²⁸ in MFERAC. Navedeni dokumenti so objavljeni na spletni strani OU. Navodila OU za načrtovanje, odločanje o podpori, spremljanje in poročanje o izvajanju evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2021–2027 vsebujejo zahtevo glede opredelitve posledic v primeru ugotovljenih resnih napak, nepravilnosti, goljufije ali kršitve pogodbenih obveznosti, zahtevo glede prepovedi dvojnega uveljavljanja stroškov in izdatkov, ki so že bili povrnjeni iz katerega koli drugega vira in besedilo pogodbe o sofinanciranju.

Navodila OU za izvajanje upravljalnih preverjanj in preverjanj opravljanja prenesenih nalog (NUP) podrobno urejajo izvajanje administrativnih preverjanj, preverjanj na kraju samem in preverjanj opravljanja prenesenih nalog posredniških teles. Upravljalna preverjanja temeljijo na oceni tveganja in so sorazmerna s predhodno in pisno ugotovljenim tveganjem.

NUP vsebujejo poglavja tudi o kazalnikih goljufije, preverjanju nasprotja interesov in dvojnega financiranja. Oseba, ki izvaja upravljalna preverjanja mora biti pri svojem delu pozorna na t. i. opozorilne znake goljufij oziroma kazalnike goljufij. OU v NUP napotuje na upoštevanje opozorilnih znakov goljufij pri izvajanju upravljalnih preverjanj in na ravnanje v primeru obstoja

²⁴ <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/nacrt-za-okrevanje-in-odpornost/dokumenti/>

²⁵ [Zakonodaja - Evropska sredstva](#)

²⁶ [Evropska sredstva - Evropska sredstva](#)

²⁷ [Navodila in smernice - Evropska sredstva](#)

²⁸ [IS e-MA2 - Evropska sredstva](#)

tovrstnih opozoril oziroma elementov, ki so po naravi nenavadni ali odstopajo od običajne prakse. V pomoč pri prepoznavi teh elementov je v prilogi NUP obsežen kontrolni seznam opozorilnih znakov goljufij, pripravljen na podlagi gradiv EK (OLAF). EK je namreč za države članice pripravila vrsto informacij s primeri opozorilnih znakov za morebitno goljufijo (ang. red flags)²⁹ na tveganih področjih in v različnih fazah izvajanja (javno naročanje, nasprotje interesov ipd.).

Z namenom okrepitve zaščite finančnih interesov EU je bil s spremembo Finančne uredbe 2018/1046/EU poseben poudarek namenjen tudi krepitvi pravil za preprečevanje nasprotja interesov. EK je v ta namen izdala Smernice o izogibanju in obvladovanju nasprotja interesov³⁰.

Uredba 2021/1060/EU določa t. i. omogočitvene pogoje, ki so predpogoj za uspešno in učinkovito izvajanje specifičnih ciljev PEKP. Priloga III Uredbe 2021/1060/EU vsebuje štiri horizontalne omogočitvene pogoje, ki se uporabljajo za vse specifične cilje in merila, potrebna za oceno njihovega izpolnjevanja, med katerim sta tudi »Dejanska uporaba in izvajanje Listine o temeljnih pravicah« in »Izvajanje in uporaba Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES«. Način izvajanja, spremljanja in poročanja Odboru za spremljanje PEKP (tudi o primerih neskladnosti operacij) glede omenjenih dveh omogočitvenih pogojev v okviru PEKP 2021–2027, je podrobneje opredeljen v Postopkovniku OU za izvajanje Listine EU o temeljnih pravicah in Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov³¹.

Za okrepitev zaščite finančnih interesov EU pred nepravilnostmi, vključno z goljufijami mora MP kot PT, skladno z 69. členom Uredbe 2021/1060/EU za programsko obdobje 2021-2027 zbirati podatke o dejanskih lastnikih upravičenca oziroma prejemnika sredstev na način, ki zagotavlja učinkovit nadzor in revizijo, hkrati pa mora biti zbiranje in obdelava teh podatkov v skladu z veljavnimi pravili o varstvu osebnih podatkov.

Pri izvajanju NOO in EKP je priporočena tudi uporaba nacionalnih podatkovnih zbirk in orodij: AJPES, GVIN, ERAR, SUPERVIZOR, informacijski sistem v državni upravi (MFERAC) in druga orodja za podatkovno rudarjenje (npr. Arachne).

Arachne je integrirano orodje za podatkovno rudarjenje in obogatitev podatkov, ki ga je razvila EK za podporo organom upravljanja pri odkrivanju projektov, upravičencev, izvajalcev, s katerimi bi lahko bilo povezano tveganje, nasprotje interesov in nepravilnosti. Uporaba orodja Arachne lahko poveča učinkovitost izbiranja projektov in upravljalnih preverjanj ter dodatno okrepi ugotavljanje, preprečevanje in odkrivanje goljufij. Orodje zagotavlja dragocena opozorila o tveganjih, na podlagi katerih je treba okrepiti preverjanja projektov ali upravičencev. Skrbnik podatkovnega orodja je EK, na lokalni ravni pa je skrbnik OU.

²⁹ Kot npr. Informativno obvestilo o kazalnikih goljufije za ESRR, ESS in KS (EK, COCOF 09/0003/00 z dne 18. 2. 2009);- Zbirka anonimiziranih primerov, Strukturni ukrepi (EK OLAF, 2011); Odkrivanje ponarejenih dokumentov na področju strukturnih ukrepov, Praktični vodnik za organe upravljanja (EK OLAF, 2013); Ugotavljanje navzkrižij interesov v postopkih za oddajo javnih naročil v zvezi s strukturnimi ukrepi, Praktični vodnik za vodstvene delavce (EK OLAF, 2013); Priročnik Vloga revizorjev držav članic pri preprečevanju in odkrivanju goljufij na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov, Izkušnje in praksa držav članic (EK OLAF, 2013); Ocena tveganja goljufije ter učinkoviti in sorazmerni ukrepi za preprečevanje goljufij (EK, EGESIF14-0021-00 z dne 16.6.2014); Goljufije pri javnem naročanju, Zbirka opozoril in dobrih praks (EK, Ares (2017) 6254403 z dne 20.12.2017).

³⁰ Smernice o izogibanju in obvladovanju nasprotja interesov v skladu s finančno uredbo (EK, 2021, C121701).

³¹ https://evropskasredstva.si/app/uploads/2023/05/Postopkovnik_podpisana-verzija.pdf

MP mora, skladno z Uredbo 2021/1060/EU, Evropski Komisiji poročati vse primere suma goljufije ali ugotovljene goljufije in druge nepravilnosti, ki presegajo 10.000,00 EUR in sicer preko sistema za upravljanje nepravilnosti (IMS), ki je del informacijskega sistema urada OLAF za boj proti goljufijam. Omenjena uredba govori tudi o izjemah, ko državam članicam ni treba obvestiti EK, vendar primeri sumov goljufij med te izjeme ne sodijo. Primere suma goljufije ali ugotovljenih goljufij je treba EK namreč prijaviti tudi če so bili rešeni pred potrditvijo z njimi povezanih odhodkov, saj gre za nepravilnost, ki bi lahko škodljivo vplivala na proračun EU, če ne bi bila odkrita.

Ugotovitve:

Na področju NOO in EKP bi moral biti poudarek pri samooceni tveganja za goljufijo na treh ključnih postopkih:

- izbira končnih prejemnikov oz. izvajalcev ukrepov in upravičencev (postopki javnega naročanja),
- preverjanja izvajanja ukrepov in operacij,
- potrjevanje pravilnosti izvajanja ukrepov in operacij ter plačila.

Osebe, vključene v izvajanje NOO in EKP, morajo biti seznanjene s postopki za odkrivanje in obravnavo (sumov) goljufij in korupcije, da bodo nepravilnosti, sume goljufij enotno obravnavali, uporabljali razpoložljive podatkovne zbirke in obstoječa ter nova orodja za podatkovno rudarjenje in da bodo seznanjeni z ugotovitvami in poročili nadzornih organov ter z vsebino gradiv s področja zaščite finančnih interesov EU, vključno z gradivi EK glede opozorilnih znakov za morebitno goljufijo (COCOF, COCOLAF, OLAF itd.).

Ukrepi:

1. Izdelava samoocene tveganja z določitvijo kazalnikov goljufije v skladu s smernicami EK.
2. Vzpostavitev postopka za preprečevanje nasprotja interesov. Kot preventivni ukrep se uvede izjava o neobstoju/odsotnosti nasprotja interesov, npr. od novo zaposlenih in članov strokovnih komisij v fazi postopkov izbora operacij, projektov ali javnih naročil.
3. Redno in sistematično strokovno usposabljanje in ozaveščanje vključenih v izvajanje NOO in EKP na področju boja proti goljufijam in korupciji. V programe usposabljanja vključiti vsebine s področja preprečevanja, odvratanja, odkrivanja in poročanja sumov goljufij in korupcije ter vsebine glede uporabe obstoječih in novih orodij za podatkovno rudarjenje (npr. Arachne)
4. Izvajanje poizvedb v sistemu ARACHNE ali drugih podobnih orodij za podatkovno rudarjenje pri izvedbi administrativnega preverjanja postopkov izbire izvajalca po ZJN-3.
5. Vključevanje opozorilnih znakov goljufij («red flags») Urada OLAF v vse segmente kontrol (priprava investicijske dokumentacije, izbor prijaviteljev ipd.) in v pripravo standardnih dokumentov (pogodbe z izvajalci, javnih naročil, priprava kontrolnikov itd.).
6. Poročilo o izvajanju Strategije MPza bolj proti goljufijam in korupciji in akcijskega načrta.

Priloge: Akcijski načrt v prilogi vsebuje ukrepe, določene stopnje tveganja za doseg cilja 2 ter opredeljene kazalnike posameznih ukrepov cilja 2.

3.3. Cilj 3: Krepitev mehanizmov za prijavo in poročanje sumov goljufij ter zaščito prijaviteljev

Nezakonite dejavnosti kot so goljufije in korupcija se na področju NOO in EKP lahko pojavijo kadarkoli, v različnih oblikah (npr. dvojno financiranje, nasprotje interesov, manipulacija razpisov, nenamenska poraba itd.) in pri katerem koli upravičencu. Če se jih ne obravnava (preprečuje, odkrije, preiskuje, preganja, sankcionira) lahko povzročijo resno škodo nacionalnemu in/ali evropskemu proračunu.

Prijave so osnovni in ključni vir informacij o obstoju goljufij in korupcije, ki omogočajo njihovo nadaljnje preiskovanje in pregon ter pomagajo preprečiti škodo javnemu interesu, ki bi sicer morda ostala neopažena.

1. Če zaposleni zazna nepravilnosti pri porabi evropskih sredstev, o tem obvesti nadrejenega in vodjo službe za evropske projekte. Zaposleni na MP, ki delajo na področju črpanja sredstev iz EKP in NOO, so pogosto prvi, ki se seznanijo s kršitvami predpisov, sumi goljufije, korupcije in so zato tudi v najboljšem položaju, da o tem najprej obvestijo **svoje nadrejene**.
2. Kadar obstaja tveganje povračilnih ukrepov lahko zaposleni prijavo nepravilnosti poda v skladu z Zakonom o zaščiti prijaviteljev (ZZPri) in Navodilom o vzpostavitvi notranje poti za prijavo nepravilnosti na Ministrstvu za pravosodje. V MP je vzpostavljena notranja prijavna pot, prijave pa obravnava zaupnik, ki po potrebi svetuje tudi glede zaščitnih ukrepov. ZZPri pa določa tudi organe za zunanjo prijavno pot, če zaposleni meni, da notranja prijava ne bo učinkovita, na primer na MKRR - OU ali UNP.
3. Kadar je podan sum storitve kaznivega dejanja lahko zaposleni kaznivo dejanje v skladu 146. členom ZKP prijavi pristojnim organom, torej policiji in državnemu tožilstvu.

Če iz obvestila zaposlenega nadrejenemu izhaja sum kaznivega dejanja, je MP v skladu s 145. členom ZKP dolžan prijaviti kaznivo dejanje policiji oziroma državnemu tožilstvu.

Pravne podlage

Vsak zaposleni na MP je skladno z 12. členom **Kodeksa ravnanja javnih uslužbencev** dolžan prijaviti sum goljufije, saj ga le-ta napotuje, da prijavi nezakonito ravnanje v skladu z zakonom oziroma postopa skladno s postopkom ravnanja v primeru suma goljufije, če le-ta obstaja. Zaposleni **mora pristojnim organom** prijaviti vsak dokaz, navedbo ali sum nezakonitega ali kaznivega dejanja v zvezi z opravljanjem javnih nalog, za katere je izvedel med zaposlitvijo ali v zvezi z njo oziroma vsako ravnanje, za katerega verjame, da ima znake korupcije oziroma znake drugih kršitev, kaznivih dejanj in nepravilnosti.

Prijava kaznivega dejanja

Zakon o kazenskem postopku v 145. členu določa, da so vsi državni organi in organizacije z javnimi pooblastili dolžni naznaniti kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, če so o njih obveščeni, ali če kako drugače zvedo zanje. Hkrati z ovadbo morajo

le-ti navesti dokaze in poskrbeti, da se ohranijo sledovi kaznivega dejanja, na katerih ali s katerimi je bilo kaznivo dejanje storjeno, ter druga dokazila. Ovadba se poda policiji ali državnemu tožilstvu.

Zakon o kazenskem postopku v 146. členu določa, da lahko vsakdo naznani kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, obenem z ovadbo pa navede dokaze, ne glede na morebitne oblike tajnosti.

V primeru suma kaznivega dejanja se lahko ovadba poda tudi **anonimno** na Policijo.³²

Prijavo suma goljufije oziroma kaznivega dejanja, ki škoduje finančnim interesom EU lahko MP poda na spletnih straneh EJT³³ in Urada OLAF³⁴. Informacije v zvezi s prijavo pristojnim organom so dostopne tudi na spletni strani OU³⁵.

V primeru, da gre za kaznivo dejanje iz pristojnosti Evropskega javnega tožilstva (EJT) morajo državni organi ovadbo podati EJT (prvi odstavek 24. člena Uredbe Sveta 2017/1939/EU).³⁶

V kolikor gre za sum goljufije, ki jo lahko preiskuje OLAF in se nanaša na domnevne goljufije ali druge resnejše nepravilnosti, ki bi lahko imele negativne posledice za javna sredstva EU, bodisi za prihodke ali izdatke EU, bodisi za sredstva, ki jih imajo institucije EU, resnejših kršitev pravil s strani članov in zaposlenih v institucijah in organih EU se lahko prijava poda **anonimno** tudi na spletni strani Urada OLAF³⁷ z izpolnitvijo vprašalnika na povezavi: https://fns.olaf.europa.eu/main_sl.htm.

Prijava kršitve po ZZPri

ZZPri ureja področje prijav kršitev, zaznanih v delovnem okolju, in zaščito prijaviteljev pred povračilnimi ukrepi. S tem zakonom se je v slovenski pravni red prenesla evropska direktiva o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije³⁸. ZZPri med drugim določa vzpostavitev notranjih in zunanjih prijavnih poti v javnem in zasebnem sektorju z več kot 50 zaposlenimi in javno razkritje kršitev.

Zakon nadalje določa, da bodo prijavitelji, ki bodo prijavili kršitve predpisov, za katere so izvedeli v okviru svojega delovnega okolja, **deležni zaščite** pred razkritjem njihove identitete in zaščite pred morebitnimi povračilnimi ukrepi, zlasti s strani delodajalcev. Kot zaščitni ukrepi so opredeljeni učinkovito sodno varstvo, začasna odredba, brezplačna pravna pomoč, morebitno nadomestilo za brezposelnost in psihološka podpora.

ZZPri v tretjem odstavku 3. člena določa, da se ta zakon ne uporablja, kadar se uporablja zakon, ki ureja kazenski postopek, in zakon, ki ureja varstvo tajnih podatkov, razen če ta zakon določa drugače.

Prijavo po notranji prijavni poti ureja Navodilo o vzpostavitvi notranje poti za prijavo nepravilnosti na Ministrstvu za pravosodje, št. 062-2/2023-2030-2, ki je objavljeno na

³² <https://www.policija.si/kontakti/estoritve/anonimna-e-prijava>

³³ <https://www.eppo.europa.eu/sl/prijava-kaznivega-dejanja-evropskemu-javnemu-tozilstvu>

³⁴ https://fns.olaf.europa.eu/main_sl.htm

³⁵ <https://evropskasredstva.si/evropska-kohezijaska-politika/prijava-krsitev-na-skodo-eu/>

³⁶ https://fns.olaf.europa.eu/main_sl.htm

³⁷ https://fns.olaf.europa.eu/main_sl.htm

³⁸ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta št. 2019/1937/EU z dne 23.10.2019.

intranetni strani MP.

Prijavo po zunanji prijavi poti zaposleni lahko odda pristojnemu organu **anonimno** tudi preko državnega portala e-UPRAVA³⁹ (<https://e-uprava.gov.si/podrocja/vloge/vloga.html?id=2331>), na UNP⁴⁰. MKRR je skladno s 14. členom ZZPri opredeljen kot organ za zunanjo prijavo, v vlogi OU in kot organ nadzora v skladu z nacionalnimi predpisi, ki urejajo porabo sredstev EKP.

Prijava korupcije ali kršitve integritete

V primeru suma korupcije ali kršitve integritete se lahko prijava poda tudi anonimno na portalu KPK⁴¹ (<https://www.kpk-rs.si/delo-komisije/prijava-korupcije/>).

Ugotovitve:

Zaposleni niso vedno oziroma niso dovolj seznanjeni s postopki za preprečevanje, odkrivanje in obravnavo sumov goljufij, dvomijo v uspešnost organov pregona, se bojijo povračilnih ukrepov nadrejenih (npr. odpovedi delovnega razmerja ali premestitve na slabše delovno mesto) in upravičencev, pritiskov javnosti itd. Goljufije pomenijo najvišjo stopnjo nepravilnosti, ki jo je treba odpraviti z vračilom vseh dodeljenih sredstev. MP zagovarja ničelno toleranco do goljufij in korupcije.

Zaposleni na MP, ki delajo na področju črpanja sredstev iz EKP in NOO, so pogosto prvi, ki se seznanijo s kršitvami predpisov, sumi goljufije, korupcijo in so zato tudi v najboljšem položaju, da o tem najprej obvestijo **svoje nadrejene** oziroma tiste **pristojne organe**, ki te kršitve lahko obravnavajo.

V primeru tveganja povračilnih ukrepov zaradi prijave lahko zaposleni v skladu z **ZZPri na MP** odda notranjo prijavo zaupniku kršitve predpisov v skladu z Navodilom o vzpostavitvi notranje poti za prijavo nepravilnosti na Ministrstvu za pravosodje. V skladu z ZZPri lahko zaposleni poda zunanjo prijavo pristojnemu organu (na primer na MKRR - OU). Osebe, ki prijavijo kršitve predpisov ali obvestijo medije in razkrijejo informacije, ki so jih pridobile pri opravljanju dela, so ključne za varovanje javnega interesa in bistveno prispevajo k odkrivanju nepravilnosti in preprečevanju škode v javnem in zasebnem sektorju, zato je njihova zaščita izjemno pomemben dejavnik učinkovitega boja proti goljufijam in korupciji. Razkritje identitete prijavitelja po ZZPri pomeni kršitev delovne obveznosti, prav tako je treba zagotoviti, da zaradi prijave ne bo utrpel povračilnih ukrepov, ZZPri pa določa tudi zaščitne ukrepe.

Kot je navedeno zgoraj pa je treba v primeru suma storitve kaznivega dejanja podati ovadbo na policijo ali državno tožilstvo.

³⁹ <https://e-uprava.gov.si/si/podrocja/drzava-druzba/kazniva-dejanja/prijava-korupcije>

⁴⁰ <https://e-uprava.gov.si/si/podrocja/drzava-druzba/inspekcijski-postopki/prijava-nadzor-proracuna.html>

⁴¹ <https://www.kpk-rs.si/sl/aktivnosti-komisije/prijava-korupcije>

Ukrepi:

1. Izboljšanje prijavnih poti za prijavo sumov goljufij in korupcije po predlogu zaposlenih.
2. Usposabljanje zaposlenih glede prijav goljufij pri porabi sredstev EU.

Priloge: Akcijski načrt v prilogi vsebuje ukrepe, določene stopnje tveganja za doseg cilja 3 ter opredeljene kazalnike posameznih ukrepov Cilja 3.

3.4. Cilj 4: Izboljšanje medsebojnega sodelovanja z organi pristojnimi za odkrivanje, preiskavo in pregon goljufij in korupcije

Zakonodaja določa preiskovalne organe, organe pregona, pravosodne organe in jim predpisuje pristojnosti in postopke ravnanj.

Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ki deluje kot notranja služba EK, izvaja neodvisne preiskave goljufij v zvezi s proračunom EU ter razvija politiko EU za boj proti goljufijam, korupciji in drugim nezakonitim dejanjem, ki škodijo finančnim interesom EU. Njegove pristojnosti pri izvajanju preiskav določajo uredbe in sporazumi.

Za zagotovitev uspešnega sodelovanja in izmenjave informacij z uradom OLAF morajo države članice imenovati **Službo za usklajevanje (koordinacijo) boja proti goljufijam – AFCOS** (ang. Anti-Fraud Coordination Service)⁴².

Vlada RS je leta 2002 za slovenski AFCOS določila **Urad za nadzor proračuna (UNP)** in ustanovila medresorsko delovno skupino za sodelovanje z OLAF. UNP v vlogi **nacionalne kontaktne točke za sodelovanje z OLAF** in za medresorsko delovno skupino AFCOS z namenom zaščite finančnih interesov EU, sodeluje z uradom OLAF ter usmerja in seznanja nacionalne organe, odgovorne za upravljanje s sredstvi EU, o obveznostih in postopkih, ki jih morajo v zvezi z zaščito finančnih interesov upoštevati⁴³.

V okviru medresorske delovne skupine za sodelovanje z OLAF se z namenom izmenjave izkušenj in informacij srečujejo predstavniki različnih nacionalnih institucij, ki so, vsak na svojem delovnem področju, odgovorni za odkrivanje, preprečevanje in sankcioniranje goljufij, korupcije in drugih nezakonitih dejanj, ki škodijo finančnim interesom EU. Člani te skupine so predstavniki Vrhovnega državnega tožilstva, Ministrstva za pravosodje, Ministrstva za notranje zadeve (Uprave kriminalistične policije), Ministrstva za finance (Urada za preprečevanje pranja denarja, Finančne uprave RS, Urada za nadzor proračuna), Komisije za preprečevanje korupcije, Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja in tudi MKRR v vlogi OU.

⁴² 325. člen PDEU in 3 (4). člen Uredbe št. 883/2013/EU.

⁴³ <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/urad-za-nadzor-proracuna/o-uradu/zascita-financnih-interesov-eu-evropski-urada-za-boj-proti-goljufijam/>

Za boj proti goljufijam in zaščito finančnih interesov EU je zelo pomembna ustanovitev **EJT**⁴⁴. EJT je neodvisen organ EU, pristojen za **preiskovanje, pregon in obtožbe v primeru kaznivih dejanj zoper finančne interese EU**, kar med drugim vključuje: goljufije, korupcijo, pranje denarja, čezmejne goljufije na področju DDV. Izvaja čezmejne preiskave goljufij v zvezi s sredstvi EU, višjimi od 10.000 EUR, ali čezmejnih primerov goljufij na področju DDV, pri katerih je povzročeno več kot 10 milijonov EUR škode.

EJT je začelo operativno delovati 1. junija 2021. Deluje kot enoten urad, organiziran na centralni (EU) in decentralizirani (nacionalni) ravni. Centralno raven s sedežem v Luksemburgu sestavlja kolegij, ki vključuje evropskega glavnega tožilca in 22 evropskih tožilcev, tj. enega na sodelujočo državo. Decentralizirana raven EJT je vključena v pravosodni sistem vsake sodelujoče države EU in jo sestavljata vsaj dva evropska delegirana tožilca. Preiskave in pregon v imenu EJT v prvi vrsti izvajajo evropski delegirani tožilci, ki delujejo vsak v svoji državi, kjer nato tudi zastopajo obtožbe pred domačimi sodišči. EJT tesno sodeluje z nacionalnimi organi kazenskega pregona, pa tudi z drugimi organi, kot so Eurojust⁴⁵ in Europol⁴⁶ ter urad OLAF.

Na področju evropske kohezijske politike je poročanje (tudi na OLAF) o odkritih nepravilnostih, sumih goljufij in goljufijah podrobneje urejeno z Uredbo 2021/1060/EU, Finančno uredbo 2018/1046/EU, Direktivo 2017/1371/EU, Priročnikom EK o poročanju o nepravilnostih na področju deljenega upravljanja 2017, Usmeritvami MF UNP (AFCOS) za poročanje o nepravilnostih ter Navodili OU za poročanje in spremljanje nepravilnosti s sredstvi evropske kohezijske politike.

Ugotovitve:

Uspešen boj proti goljufijam in korupciji je odvisen predvsem od **medsebojnega prizadevanja, usklajevanja in aktivnega sodelovanja vseh nacionalnih in evropskih organov**, ki so na področju EKP in NOO odgovorni za zaščito finančnih interesov EU.

Slovenija je ena izmed držav članic EU, ki nacionalne strategije za boj proti goljufijam, ki jo priporoča EK, še ni sprejela, čeprav bi s tem bistveno in celovito prispevala k zaščiti javnih sredstev.

V RS osnovno sodelovanje v boju proti goljufijam in korupciji med institucijami, ki izvajajo evropsko kohezijsko politiko, preiskovalnimi organi, organi kazenskega pregona, pravosodnimi organi že obstaja. Preiskovanje, odpravljanje in pregon goljufij in korupcije OU odstopa v reševanje pristojnim nacionalnim organom kot so policija, državno tožilstvo, Nacionalni preiskovalni urad, KPK, s katerimi sodeluje skladno s svojimi zakonsko določenimi obveznostmi in pristojnostmi.

⁴⁴ Evropsko javno tožilstvo, angleško European Public Prosecutor's Office (EPPO) je bilo ustanovljeno na podlagi Uredbe Sveta EU 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva.

⁴⁵ Agencija EU za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust)

⁴⁶ Agencija EU za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol)

OU na področju zaščite finančnih interesov EU v okviru EKP redno sodeluje z revizijskim organom, organom za računovodenje, nacionalnim AFCOS (UNP) ter posredniškimi in izvajalskimi telesi. Vzpostavljeno pa je tudi sodelovanje z URSOO.

Splošna ugotovitev je, da je treba medsebojno sodelovanje med ključnimi nacionalnimi in evropskimi organi na področju boja proti goljufijam v okviru EKP še okrepiti. Na tem področju manjka več usmerjenih izobraževanj in usposabljanj, praktičnih delavnic, izmenjav izkušenj in deljenja najboljših praks, predstavitev primerov ipd.

Ukrepi:

1. Sodelovanje s KO, OU in OLAF, z rednim kvartalnim poročanjem o nepravilnostih.
2. Sodelovanje s pristojnimi nacionalnimi organi na področju boja proti goljufijam in korupcije z izvajanjem usposabljanj za zaposlene in organe vključene v izvajanje NOO in EKP kot so delegirani državni tožilci, KPK ipd.
3. Izmenjava izkušenj, dobrih praks in udeležba na izobraževanjih, ki jih za države članice organizira EK (OLAF na področju boja proti goljufijam).

Priloge: Akcijski načrt v prilogi vsebuje ukrepe, določene stopnje tveganja za doseg cilja 4 ter opredeljene kazalnike posameznih ukrepov cilja 4.

4. OBVLADOVANJE TVEGANJ ZA OBČUTLJIVA DELOVNA MESTA

V okviru izvajanja EKP in NOO je boj proti goljufijam ter nezakonitemu in neetičnemu delovanju osnovni temelj pri upravljanju z EU in nacionalnimi sredstvi. Ravnanje osebja, ki izvaja naloge na področju EKP in NOO, sodi med tiste dejavnike, ki lahko ogrožajo uspešno doseganje rezultatov. To ima ne le negativen vpliv na učinkovitost in uspešnost projektov, temveč povzroča finančne izgube, škodi ugledu in zmanjšuje zaupanje državljanov v upravljanje evropskih in nacionalnih sredstev.

MP zato posebno pozornost namenja tudi t.i. »občutljivim delovnim mestom«. Pojem »občutljivosti« se lahko nanaša na:

- občutljive delovne naloge, ki jih posamezniki opravljajo v določenih fazah izvajanja evropske kohezijske politike kot del svojih delovnih obveznosti, npr. vodja javnega razpisa, članstvo v strokovni komisiji za ocenjevanje in izbor ponudnika ali upravičenca, skrbništvo pogodbe, kontrolorji, ali
- delovna mesta, ki so, v primerjavi s prejšnjo alinejo, ožje vezana na funkcijo ali položaj ali drugo sistemizirano uradniško delovno mesto, ki ga zaseda posameznik, in se že na podlagi same funkcije, položaja oz. drugega sistemiziranega uradniškega delovnega mesta šteje, da gre za občutljivo delovno mesto.

Pri opredelitvi »občutljivosti« tako delovnih nalog kot delovnih mest organ izhaja iz možnega vplivanja na integriteto in delovanje organa.

V okviru izvajanja EKP in NOO so ključna občutljiva delovna mesta/naloge vezane na fazi, ki sta opredeljeni kot:

- postopek izbora upravičencev/izvajalcev ukrepov ali zunanjih izvajalcev in

- postopek izplačil javnih sredstev upravičencem/izvajalcem ukrepov ali zunanjim izvajalcem.

4.1 Postopek izbora upravičencev/izvajalcev ukrepov ali zunanjih izvajalcev

V okviru postopka izbora upravičencev/izvajalcev ukrepov ali zunanjih izvajalcev se občutljiva delovna mesta/naloge nanašajo predvsem na pripravo vloge za neposredno potrditev operacije, investicijske dokumentacije ter sodelovanje in odločanje v postopkih oddaje javnega naročanja (odnos v razmerju do ponudnikov) in v postopkih dodeljevanja javnih sredstev (odnos v razmerju do prijaviteljev).

Ključna občutljiva delovna mesta/delovne naloge:

- odločitev o začetku izvedbe postopkov za neposredne potrditve operacij, postopkov javnega naročanja,
- priprava investicijske dokumentacije za dodelitev sredstev ali razpisne dokumentacije v postopkih oddaje javnega naročila,
- sodelovanje v komisijah za izbor zunanjih izvajalcev,
- sodelovanje v komisijah za izbor upravičencev/izvajalcev ukrepov,
- odločitev o izboru zunanjih izvajalcev ali upravičencev/izvajalcev ukrepov,
- podpis pogodb z izbranimi zunanjimi izvajalci ali upravičenci/izvajalci ukrepov.

MP obvladovanje tveganj vezanih na občutljiva delovna mesta/delovne naloge v postopku izbora upravičencev/izvajalcev ukrepov ali zunanjih izvajalcev zagotavlja z izvajanjem različnih ukrepov kot so:

- zagotavljanje revizijske sledi izvedenih postopkov izbora upravičencev/izvajalcev ukrepov ali zunanjih izvajalcev,
- zagotavljanje ustrezne ločenosti funkcij pri izvajanju postopkov izbora upravičencev/izvajalcev ukrepov ali zunanjih izvajalcev,
- javljanje premoženjskega stanja komisiji, zadolženi za preprečevanje korupcije,
- menjave članov v komisijah za izbor upravičencev/izvajalcev ukrepov ali zunanjih izvajalcev,
- podpis izjave o interesni nepovezanosti in varovanju podatkov ali izločitev iz postopka,
- ravnanje v skladu s Kodeksom ravnanja javnih uslužbencev,
- zagotovitev več ravnih podpisnikov in/ali potrjevalcev dokumentov,
- naknadno izvajanje nadzorov s strani različnih nadzornih organov.

4.2 Postopek izplačil sredstev upravičencem/izvajalcem ukrepov ali zunanjim izvajalcem

V okviru postopka izplačil sredstev upravičencem/izvajalcem ukrepov ali zunanjim izvajalcem se ključna občutljiva delovna mesta/naloge nanašajo na potrjevanje ustreznosti in pravilnosti knjigovodskih listin, ki so podlaga za izplačilo, ter odreditev izplačila.

Ključna občutljiva delovna mesta/delovne naloge:

- skrbništvo pogodb / izvajanje administrativnih kontrol,

- skrbništvo proračunskih postavk,
- finančna pooblastila ob izplačevanju javnih sredstev (odredbodajalstvo).

MP obvladovanje tveganj vezanih na občutljiva delovna mesta/delovne naloge v postopku izplačil sredstev upravičencem/izvajalcem ukrepov ali zunanjim izvajalcem zagotavlja z izvajanjem različnih ukrepov kot so:

- zagotavljanje revizijske sledi izvedenih postopkov izplačil sredstev upravičencem/izvajalcem ukrepov ali zunanjim izvajalcem,
- zagotovitev več ravni podpisnikov in/ali potrjevalcev pred izplačilom javnih sredstev,
- naknadno izvajanje nadzorov s strani različnih nadzornih organov (npr. preverjanje na kraju samem, kontrole prenesenih nalog itd.),
- podpis izjave o interesni nepovezanosti in varovanju podatkov,
- ravnanje v skladu s Kodeksom ravnanja javnih uslužbencev.

Zaradi specifičnosti posameznih področij oziroma resorjev so lahko kot občutljiva opredeljena tudi druga delovna mesta oziroma opredeljene tudi druge delovne naloge. MP pozornost namenja tudi tistim delovnim mestom oziroma nalogam, ki so se v preteklosti izkazala (oziroma so bila s strani nadzornih organov ugotovljena) kot občutljiva v konkretnih primerih ugotovljenih nepravilnosti oziroma drugih neustreznih ravnanj.

4.3 Določitev občutljivih delovnih mest

Za preprečevanje in pravočasno odkrivanje, odpravljanje goljufij in korupcij, zmanjševanje tveganj ter uporabo ustreznih pravnih sredstev v boju proti njim je MP vzpostavil mehanizme notranjih in zunanjih kontrol ter ukrepe za obvladovanje tveganj, ki vplivajo na integriteto in delovanje institucije. Ti mehanizmi so opredeljeni v različnih dokumentih MP, kot so Strategija MP, Načrt integritete, priročniki, postopkovniki, samoocena tveganja in drugi interni akti. V sklopu teh mehanizmov je opredelil t.i. "občutljiva delovna mesta" in določil ustrezne ukrepe za obvladovanje tveganj za tovrstna delovna mesta.

5. AKCIJSKI NAČRT

Akcijski načrt je sestavni del Strategije MP in se nahaja v Prilogi 1. Opredeljuje ukrepe, stopnjo tveganja za doseg cilja, dodeljuje odgovornosti in določa roke ter kazalnike, s katerimi se meri napredek pri doseganju ciljev. Kazalniki predstavljajo osnovo za poročanje o napredku. Roki so določeni glede na raven prednosti.

6. SPREMLJANJE, POROČANJE IN POSODABLJANJE STRATEGIJE MP

Strategija MP za boj proti goljufijam in korupciji je usklajena znotraj služb MP (NOE) in obeh organov v sestavi. MP bo izvajanje strategije in akcijskega načrta spremljal letno, tako da bo do 31. 3. pripravil poročilo o izvajanju akcijskega načrta. Poročilo bo zajemalo obdobje od 1. januarja do 31. decembra predhodnega leta. Prvo poročanje se je začelo v letu 2023 za leto 2022. Strategija MP se lahko sproti in po potrebi posodablja in spreminja.

Merila za presojo uspešnosti izvajanja ukrepov in doseganja ciljev so določena tako, da se ugotovi:

- do katere mere rezultati izvajanja strategije ustrezajo načrtovanim rezultatom, določenim v času priprave Strategije MP;
- do katere mere so bile izvedene dejavnosti in spoštovani roki iz akcijskega načrta.

Strategija MP se lahko sproti in po potrebi posodablja in spreminja, skladno s spremembami, ki so se zgodile med njenim izvajanjem. Posodabljanje strategije lahko privede do:

- ponovne proučitve ciljev (uvedbe novih ali prilagajanja obstoječih),
- ponovne proučitve ukrepov (uvedbe novih ali prilagajanja obstoječih),
- posodabljanja rokov,
- prilagajanja kazalnikov,
- pregleda pristojnih služb (NOE).

MP meni, da je s to Strategijo vzpostavil sorazmerne ukrepe na področju upravljanja z nepravilnostmi, sumi goljufij in goljufijami za vse primere, ki so se in se še bodo identificirali tekom izvajanja EKP in NOO.

7. PRILOGE

Priloga 1 - Akcijski načrt